

Domov>Sodni postopki>Civilne zadeve>Rokl v postopkih

Rokl v postopkih

Portugalska

1 Katere so vrste rokov, pomembnih za civilne postopke?

V svetu prava je čas pomemben. V civilnih zadevah pravni položaj omejujeta in nanj vplivata dve vrsti rokov: civilni in procesni roki. Za roke veljajo posebna pravila in metode računanja, odvisno od tega, ali so materialni ali procesni.

Če ni izrecno drugače določeno, so zakonsko določeni roki civilni.

Kar zadeva roke v civilnih zadevah, so v portugalski zakonodaji posebej navedeni zastaralni roki, prekluzivni roki in roki zaradi neuporabe (člen 298 civilnega zakonika).

Pravica do uveljavljanja zastaranja nastopi, kadar imetnik določene pravice te pravice ni uveljavljal v zakonsko predpisanem roku, če imetnik s to pravico prosto razpolaga in ni izvzeta z zakonom. Pomen gotovosti in varnosti pravnih razmerij je podprt z načelom, da se pravice ne morejo prepuščati neuveljavljane neomejeno dolgo. Zastaranje mora uveljavljati oseba, ki ima od tega korist; ne more ga ugotavljati sodišče na lastno pobudo.

V ožjem pomenu besede prekluzija pomeni prenehanje pravice ali pravnega položaja, brez učinka za nazaj, kadar je poteklo določeno obdobje.

V razmerjih, ki jih stranke ne urejajo prosto, prekluzijo ugotavlja sodišče na lastno pobudo, in sicer na kateri koli stopnji postopka. Da ima zastaranje pravni učinek v razmerjih, ki jih stranke urejajo prosto, ga je treba uveljavljati pred sodiščem ali zunajsodno.

Neuporaba pomeni, da se ni izvrševala pravica do polne ali delne uporabe česa, na primer pravica do uživanja koristi ali ekonomskih prednosti v zakonsko določenem obdobju. Posledica tega je prenehanje ustrezne pravice.

Neuporabe ne more ugotavljati sodišče na lastno pobudo.

Procesni roki so določeni z zakonom, da bi se dosegel določen učinek v zadevi (na primer roki za začetek postopka ali vložitev ugovora), rok pa je bodisi minimalen bodisi obvezujoč.

Z minimalnimi roki se možnost opraviiti dejanje ali začetek roka odloži za določen čas.

Kadar obvezujoč rok sledi minimalnemu roku, se oba roka štejeta kot eden.

Procesni rok je lahko določen z zakonom ali odločbo sodišča.

2 Seznam različnih dni, ki so dela prosti dnevi v skladu z Uredbo (EGS, Euratom) št. 1182/71 z dne 3. junija 1971.

Dela prosti dnevi na Portugalskem so v skladu z navedeno uredbo:

1. januar, veliki petek, 25. april, 1. maj, 10. junij, 15. avgust, 8. in 25. december.

3 Katera splošna pravila veljajo za roke v različnih civilnih postopkih?

Splošno pravilo v portugalskem civilnem pravu je, da morajo stranke, če ni posebne določbe, zaprositi za kakršno koli dejanje ali sodni postopek, se sklicevati na ničnost, vložiti posredni ugovor ali uveljavljati katero koli drugo procesno pravico v desetih dneh; prav tako mora stranka v desetih dneh odgovoriti na zahtevek druge stranke (člen 149 zakonika o pravnem postopku).

4 Če je treba dejanje ali formalnost opraviiti v določenem roku, kdaj rok začne teči?

Praviloma začne rok za odgovor vedno teči od obvestitve o zadevnem dejanju (člen 149(2) zakonika o pravnem postopku).

Med postopki se obvestila za stranke vročajo njihovim pravnim zastopnikom.

Kadar je namen obvestila pozvati stranko, naj osebno nastopi pred sodiščem, je treba poleg uradnega obvestila zastopniku obvestilo s priporočeno pošto poslati tudi stranki in v njem navesti datum, kraj in namen njenega nastopa.

Zastopniki so obveščeni po elektronski pošti (za podrobnejša pojasnila glej [izvedbeno odredbo \(Portaria\) št. 280/13 z dne 26. avgusta 2013](#)), datum vročitve pisanja pa potrdi računalniški sistem, pri čemer se šteje, da je bilo obvestilo izvedeno tretji dan po pripravi ali prvi delovni dan po tem dnevu, če ta dan ni delovni dan.

Za vročanje priporočenih pisanj s povratnico „se šteje, da je opravljeno na dan, ko je povratnica podpisana in jo je naslovnik prejel, tudi če je povratnico podpisala tretja oseba, pri čemer se šteje, če se ne dokaže nasprotno, da je bilo pisanje nemudoma izročeno naslovniku“ (člen 230(1) zakonika o pravnem postopku).

V postopku za izpolnitev denarnih obveznosti na podlagi pisnih pogodb, v katerih sta stranki izbrali naslov za vročanje, se pisanje pošlje po pošti na izbrani naslov, če vrednost spora ne presega 30 000,00 EUR, ali če presega navedeni znesek, obveznosti neprekinjene dobave blaga ali storitev. Če naslovnik noče podpisati povratnice ali sprejeti pisanja, poštar napiše zapisnik o dogodku, preden vrne pisanje, vročitev pa se šteje za opravljeno na podlagi zapisnika o dogodku. Rok začne teči od datuma zapisnika o tem dogodku.

Če je pisanje vrnjeno, ker ga naslovnik ni prevzel na pošti v zakonsko predpisanem roku ali ker oseba, ki ni oseba, ki naj bi ji bilo pisanje vročeno, noče podpisati povratnice ali sprejeti pisanja, se vročitev ponovi, osebi, ki naj bi ji bilo pisanje vročeno, pa se pošlje še eno priporočeno pisanje s povratnico. V tem primeru se pisanje – na uradno predpisanem obrazcu – s kopijo vseh obveznih informacij pusti pri naslovniku. Poštar mora zapisati datum in točen kraj oddaje pisanja ter zapisnik o vročitvi nemudoma poslati sodišču. Če pisanja ni mogoče oddati v pisemski nabiralnik osebe, ki naj bi ji bilo pisanje vročeno, poštar pusti obvestilo za naslovnika. V tem primeru se šteje, da je bila vročitev opravljena na datum, ki ga je poštar zapisal v zapisnik, ali če je pustil obvestilo, na osmi dan po navedenem datumu (pri čemer je naslovnik na to opozorjen v zadnjem pisanju, ki mu je bilo poslano). Od tega datuma začne teči procesni rok, vezan na vročitev.

Kadar se vročitev opravi po pravnem zastopniku, sodnem izvršitelju ali sodnem uradniku, začne rok teči, ko oseba, ki se ji pisanje vroči, podpiše zapisnik o vročitvi.

Civilno procesno pravo določa podaljšanje (dodatni rok, ki ga določi zakonodajalec) zaradi geografske razdalje med krajem vročitve in sodiščem, kjer se zadeva obravnava, ali ker pisanje ni bilo osebno vročeno osebi, ki naj bi ji bilo vročeno. V teh okoliščinah začne obvezujoči rok teči šele po koncu tega podaljšanja.

Vročitev se opravi z javno objavo ali naznanilom, kadar ni znano, kje je oseba, ki naj bi ji bilo pisanje vročeno, temu pa sledi naznanilo na javno dostopni spletni strani (glej zgoraj navedeni člen 24 izvedbene odredbe št. 280/13 z dne 26. avgusta 2013). V takih okoliščinah se za vročitev šteje, da je opravljena na dan, ko je objavljeno zadnje javno naznanilo. Podaljšljivi rok začne teči z dnem vročitve; rok za vložitev odgovora na tožbo začne teči od konca zakonsko določenega podaljšanja roka.

5 Ali lahko na začetek roka vpliva oziroma ga spremeni način pošiljanja ali vročitve listin (osebna vročitev po vročevalcu ali vročitev po pošti)?

Da. Glej odgovor na prejšnje vprašanje.

6 Če rok začne teči z nekim dogodkom, ali se dan, ko se je dogodek zgodil, upošteva pri izračunu roka?

Dejanski datum dejanja, dogodka, odločbe, vročitve ali obvestitve se ne šteje.

Dejanski datum dejanja, dogodka, odločbe ali datum vročitve in/ali obvestitve, od katerega začne teči rok, se ne šteje.

7 Kadar je rok določen v dnevih, ali navedeno število dni pomeni koledarske dni ali delovne dni?

Procesni rok, določen z zakonom ali odločbo sodišča, je neprekinjen. Vendar se začasno prekine med sodnimi počitnicami, razen če traja šest mesecev ali več, ali pri procesnih dejanjih, ki so zakonsko opredeljena kot nujna, razen če se sodnik z obrazloženim sklepom in po zaslišanju strank ne odloči za prekinitve procesnega roka. Kadar se rok za izvedbo procesnega dejanja izteče na dan, ko so sodišča zaprta, se podaljša do naslednjega delovnega dne. Sodne počitnice trajajo od 22. decembra do 3. januarja, od cvetne nedelje do velikonočnega ponedeljka in od 16. julija do 31. avgusta.

8 Kako je, če je tak rok določen v tednih, mesecih ali letih?

Kadar je tak rok določen v mesecih ali letih, se začetni datum določi enako, to je rok začne teči z dnem, ki sledi dnevu vročitve, obvestitve ali ustreznega dogodka, ki ga sproži.

9 Kdaj se rok izteče, če je določen v tednih, mesecih ali letih?

Rok, ki je določen v dnevih, se izteče, ko se začetnemu datumu doda število dni obdobja, kot je opisano v odgovoru na drugi del tega vprašanja.

Rok, določen v tednih, mesecih ali letih, ki začne teči na določen datum, se izteče ob 24.00 (ob polnoči) ustreznega dne v zadnjem tednu, mesecu ali letu, če pa v zadnjem mesecu ni ustreznega dne, se rok izteče zadnji dan zadevnega meseca (člen 279(c) civilnega zakonika).

Ker se nedelje in državni prazniki štejejo za sodne počitnice, se roki, ki se iztečejo na nedeljo ali državni praznik, prestavijo na prvi delovni dan, če mora zadevno dejanje obravnavati sodišče.

10 Če se rok izteče v soboto, nedeljo ali na državni praznik ali dela prost dan, ali se podaljša do prvega naslednjega delovnega dne?

Sodišča so odprta le ob delovnih dneh.

Pravilo za izračun vseh procesnih rokov je, da se rok za izvedbo procesnega dejanja podaljša do naslednjega delovnega dne, če se izteče na datum, ko so sodišča zaprta.

11 Ali se roki v določenih okoliščinah lahko podaljšajo? Kakšni so pogoji za tako podaljšanje?

Procesni rok, določen z zakonom, se lahko v določenih primerih podaljša. V dogovoru med strankama se lahko podaljša enkrat za enako obdobje (člen 141 zakonika o pravnem postopku).

12 Kakšni so roki za pritožbe?

Rok za vložitev pritožbe je 30 dni od obvestitve o odločbi ter 15 dni v nujnih primerih in primerih, določenih v členu 644(2) in členu 677 zakonika o pravnem postopku.

Če je stranka odsotna in je ni treba obvestiti v skladu s členom 249 zakonika o pravnem postopku, rok za vložitev pritožbe začne teči, ko se odločba objavi, razen če stranka ni več odsotna pred iztekom tega obdobja; v tem primeru mora biti uradno obveščena o sodbi ali sklepu, rok pa začne teči od datuma obvestitve.

V primeru ustnih sklepov ali sodb, ponovljenih v postopku, rok začne teči od datuma njihovega izreka, če je bila stranka navzoča ali obveščena, naj se udeleži dejanja.

Če obvestitev ni nujna, razen v navedenih primerih, rok začne teči od dneva, ko je bila stranka seznanjena z odločitvijo.

V enakem roku kot za vložitev pritožbe lahko nasprotna stranka odgovori na zahtevek tožnika.

V zahtevku lahko izpodbija dopustnost ali pravočasnost pritožbe in tožnikovo procesno upravičenje.

Če je namen pritožbe preizkusiti posneto pričanje, se rok za vložitev in odgovor podaljša za deset dni.

Če nasprotna stranka zahteva razširitev obsega pritožbe, lahko tožnik odgovori v 15 dneh od obvestitve o zahtevku.

Če je več tožnikov ali nasprotnih strank, tudi če jih zastopajo različni odvetniki, ima vsak njihov zahtevek svoj rok. Sodno tajništvo mora poskrbeti, da se vse njihove zadeve obravnavajo v rokih, ki so jim bili dodeljeni.

13 Ali lahko sodišče spremeni roke, zlasti roke za nastop pred sodiščem, ali določi poseben datum za nastop pred sodiščem?

Zakonsko predpisanih rokov ni mogoče skrajšati.

14 Kadar se procesno dejanje, ki ga lahko opravi stranka s stalnim prebivališčem v kraju, kjer bi lahko izkoristila podaljšanje roka, napove v kraju, kjer za osebe, ki imajo tam stalno prebivališče, tako podaljšanje ne velja, ali ta oseba izgubi ugodnost takega roka?

Tožena stranka, ki ji je bil vročen zahtevek, naj odgovori na določeno civilno tožbo, mora odgovor na tožbo vložiti v določenem roku. Ta rok se lahko podaljša, če je vročitev opravljena zunaj okrožja, v katerem je sedež sodišča in v katerem bo potekal postopek. Podaljšanje roka za vložitev odgovora na tožbo je odvisno od vročitve pisanja zunaj okrožja, v katerem je sedež sodišča in v katerem bo potekal postopek, in ne od kraja prebivališča osebe, ki se ji pisanje vroči – člen 245 zakonika o pravnem postopku.

15 Katere so posledice neupoštevanja rokov?

Z iztekom obvezujočega roka preneha pravica do vložitve tožbe. Vendar se lahko dejanje zaradi upravičenega vzroka opravi po izteku roka, ne glede na to pa se lahko opravi tudi v prvih treh delovnih dneh po izteku roka, vendar je treba nemudoma plačati denarno kazen.

16 Če se rok izteče, katera pravna sredstva imajo na voljo stranke, ki so ga zamudile?

Dejanje se lahko zaradi upravičenega vzroka, kot je navedeno v točki 14, opravi po izteku roka ali z drugimi besedami, zaradi dogodka, ki ga ni mogoče pripisati osebam, za katere velja rok, ali njihovim zastopnikom in ki je preprečil pravočasno izvedbo določenega dejanja. V tem primeru mora stranka, ki trdi, da je šlo za tak vzrok, nemudoma predložiti dokaze.

Ne glede na upravičen vzrok se lahko dejanje opravi v prvih treh delovnih dneh po izteku roka, vendar je treba plačati denarno kazen, kot je navedeno zgoraj, sodnik pa se lahko izjemoma odloči za znižanje ali odpravo denarne kazni v primerih očitno težkih ekonomskih razmer ali če je znesek očitno nesorazmeren, zlasti pri tožbah, pri katerih ni potrebno imenovanje pravnega zastopnika in je dejanje opravila stranka sama.

Dodatne informacije

[Generalni direktorat za pravosodno politiko](#)

[Generalni direktorat za pravosodje](#)

[Uradni list](#)

[Podatkovna zbirka pravnih dokumentov](#)

Zadnja posodobitev: 12/09/2019

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvornika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.